

UCHWAŁA NR XVII/156/2016
RADY GMINY CZARNA DĄBRÓWKA
z dnia 30 marca 2016

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Czarna Dąbrówka na lata 2016-
2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515.) Rada Gminy Czarna Dąbrówka uchwala, co następuje:

§ 1.

Zatwierdza się „Plan Odnowy Miejscowości Czarna Dąbrówka na lata 2016-2012” przyjęty uchwałą Zebrania Wiejskiego Sołectwa Czarna Dąbrówka z dnia 22.03.2016 r. w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Czarna Dąbrówka stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czarna Dąbrówka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Czarna Dąbrówka.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Czarna Dąbrówka

Tadeusz Gralak

Załącznik do uchwały nr 1
zebrania wiejskiego z dnia 22.03.2016 r.

Załącznik nr 1 do uchwały nr XVII/156/2016
Rady Gminy Czarna Dąbrówka z dnia 30.03.2016 r.

Plan Odnowy Miejscowości Czarna Dąbrówka na lata 2016 - 2022

**gmina: Czarna Dąbrówka, powiat bytowski
województwo pomorskie**

Czarna Dąbrówka
Marzec 2016

Spis treści:

1. Charakterystyka sołectwa Czarna Dąbrówka.....	3
1.1 Podstawowe dane	3
1.2 Rys historyczny	3
2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie sołectwa	4
2.1 Zabudowa architektoniczna.....	4
2.2 Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze i kulturowe	4
2.3 Walory turystyczne	5
2.4 Warunki klimatyczne i glebowo-rolnicze	5
2.5 Gospodarka i ludność	6
2.6 Infrastruktura techniczna.....	6
2.7 Infrastruktura społeczna	7
3. Charakterystyka otoczenia sołectwa – gmina Czarna Dąbrówka	9
4. Wizja i misja wsi	15
5. Analiza SWOT – ocena mocnych i słabych stron wsi	16
6. Określenie celów rozwoju i planowanych zadań inwestycyjnych	18
6.1 Cel główny, cele szczegółowe i planowane przedsięwzięcia.....	18
6.2 Opis planowanych przedsięwzięć do realizacji w latach 2016-2022	19
7. Zgodność Planu Rozwoju Sołectwa z dokumentami strategicznymi dotyczącymi rozwoju obszarów wiejskich.....	27
8. Wdrażanie Planu Odnowy Sołectwa, monitorowanie i ewaluacja.....	28

1. Charakterystyka wsi Czarna Dąbrówka.

1.1 Podstawowe dane

Wieś Czarna Dąbrówka położona jest w gminie Czarna Dąbrówka, powiat bytowski, województwo pomorskie, w połowie drogi między Bytowem a Lęborkiem, na skrzyżowaniu dróg wojewódzkich 211 i 212.

Czarna Dąbrówka, dawna wieś szlachecka jest jedną z 24 wsi sołeckich i jednocześnie stolicą gminy pod tą samą nazwą. W skład sołectwa wchodzi miejscowość Czarna Dąbrówka. Sołectwo zamieszkuje 1101 osób, tj. 19,4% mieszkańców gminy.

Ulica Brzozowa – 12 osób, ulica Bytowska – 117 osób, ulica Cicha – 17 osób, ulica Dworcowa – 44 osoby, ulica Gdańska – 58 osób, ulica Jabłoniowa – 10 osób, ulica Jeziorna – 102 osoby, ulica Kaszubska – 28 osób, Ulica Leśna – 126 osób, ulica Lęborska – 64 osoby, ulica Miła – 11 osób, ulica Ogrodowa – 91 osób, ulica Polna – 11 osób, ulica Stanisława Kostki – 1 osoba, ulica Przemysłowa – 11 osób, ulica Słupska – 398 osób.

Powierzchnia obrębu wsi Czarna Dąbrówka wynosi 1253,4 ha. Proponowana funkcja w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy to funkcja administracyjna, usługowa i produkcyjna.

1.2 Rys historyczny

Dawne nazwy wsi to Damerkow (1366), Damerkan (1566), Damerow (1618), Dąbrowa (1659), Dombrowa (1841) pochodzące od słowa dąbrowa lub dąbrówka. Od XIX w. w nazwie miejscowości występuje z członem „czarna”.

Dawniej tereny wsi zamieszkiwały plemiona słowiańskie. Burzliwa i zmienna historia spowodowała, że ziemie te były pod wpływem Krzyżaków, Szwedów, Brandenburczyków i potem zaborów pruskich.

Informacja z około 1784 roku podaje, że wieś posiada 1 folwark, 6 chłopów, 5 robotników folwarcznych. Wtedy też powstaje Dąbrówka A i B należąca do różnych właścicieli. Nie ma informacji na temat powstania i rozbudowy dworu. Przypuszcza się, że same zabudowania folwarczne powstały w drugiej połowie XIX w., natomiast dwór powstał w pierwszej dekadzie XX w.

Od XIX w. mieszkańcy wsi, Kaszubi, walczyli o przyłączenie tych ziem do Polski. W 1939 r. Czarna Dąbrówka była centrum gospodarczym regionu. Po drugiej wojnie światowej do wsi przyjeżdżali osadnicy z różnych stron kraju i w wyniku rozbudowy pierwotny układ wsi uległ zmianie. Już w 1941

r. istniały we wsi liczne spółdzielnie, sklepy, zakłady handlowe i rzemieślnicze, stowarzyszenie oszczędnościowo-pożyczkowe. Aktualnie wieś jest wielokulturowa, z przewagą kultury kaszubskiej. Zamieszkują ją w większości Kaszubi Bytowscy, którzy posługują się odrębnymi dialektami i obyczajami. Kultywowane są tradycje folkloru kaszubskiego, na przykład muzyki, tkactwa, haftu. Tradycyjnym zajęciem była tu obróbka drewna, bednarstwo oraz zachowane do dziś plecionkarstwo.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie wsi.

2.1 Zabudowa architektoniczna

Wieś jest wsią majdanową, czyli placową. W jej centrum krzyżują się drogi ze Słupska do Kartuz i Gdyni oraz z Bytowa do Lęborka, dzieląc wieś na cztery części.

Zabudowa mieszkaniowa wsi jest zróżnicowana pod względem charakteru, jak i stanu technicznego, rozproszona.

Od strony zachodniej dominuje zabudowa rolnicza, siedliskowa, od północy osiedle domków jednorodzinnych, od południa zabudowa mieszana, jednorodzinna oraz bloki mieszkalne.

Na ogólną liczbę 115 zabudowań, zabudowa jednorodzinna i siedliskowa to 73 budynki. Pozostała to zabudowa wielorodzinna, w tym 18 budynków to bloki mieszkalne dwunastorodzinne i jeden blok dwudziestoczworodzinny. Zabudowa wielorodzinna powstała na potrzeby Państwowych Gospodarstw Rolnych i tworzy pewien dysonans wśród wewnętrznej zabudowy tradycyjnej wsi.

Założenie dworsko-folwarczne składa się z części rezydencjonalnej, gospodarczej i kolonii domów folwarcznych. Dwór usytuowany jest w centrum podwórza gospodarczego, od wschodu otoczony parkiem zachowanym w szczątkowej formie. Domki folwarczne położone są w południowo-wschodniej części wsi, przy bocznej drodze, ustawione kalenicowo w stosunku do drogi. Zasób ten należał do Skarbu Państwa, aktualnie dwór został przez Agencję Nieruchomości Rolnych sprzedany osobie prywatnej.

Nad wsią góruje kościół parafialny pw. Św. Stanisława Kostki z 1936 r. Wewnątrz wsi położone są obiekty użyteczności publicznej. W centrum miejscowości znajduje się częściowo zagospodarowane jezioro wiejskie. Dalsza część wymaga zagospodarowania.

2.2 Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze i kulturowe

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej wieś położona jest w obrębie mezoregionu Pojezierze Kaszubskie, będącego częścią Pojezierza Wschodnio-pomorskiego. Na północ od miejscowości występuje duża forma rynnowa, wypełniona częściowo przez jezioro Kozie i jezioro Mikorowo. Wewnątrz wsi znajduje się częściowo zagospodarowane jezioro, a także bagnisty, niezagospodarowany teren /od GCKiB do ronda/. Dookoła wsi występuje dziewicza przyroda: lasy, jeziora, torfowiska, użytki ekologiczne, rzeki (szczegółowy opis w części dotyczącej gminy).

W obrębie wsi znajduje się jedno stanowisko archeologiczne, objęte strefą częściowej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej oraz dziesięć stanowisk archeologicznych objętych strefą ograniczonej ochrony archeologiczno-konserwatorskiej. Wielokrotne pożary zniszczyły większość zabytków architektonicznych. Zachował się kościół murowany z 1936 r., rozbudowany w roku 1980 oraz zespół dworsko-folwarczny, z częścią rezydencjonalną, gospodarczą i kolonią domów folwarcznych (początek XX w.). Oba te obiekty znajdują się w ewidencji konserwatorskiej.

2.3 Walory turystyczne

Z uwagi na sprzyjające warunki do rozwoju turystyki należy dążyć do jej rozwijania poprzez poprawę i budowę infrastruktury turystycznej, poprawę oznakowania, podniesienia jakości usług turystycznych, estetyki wsi i promocji. (Opis walorów turystycznych sołectwa zamieszczono w punkcie 3 – Charakterystyka otoczenia sołectwa – gmina Czarna Dąbrówka).

2.4 Warunki klimatyczne i glebowo-rolnicze

Warunki klimatyczne

Klimat sołectwa cechuje przejściowość. Występuje tu najniższa w województwie liczba dni z wiatrem silnym i bardzo silnym. Roczna suma opadów jest wysoka (około 700 mm rocznie). Liczba dni z pokrywą śnieżną należy do jednych z największych w województwie. Zimy są cieplejsza a lata chłodniejsze. Średnia roczna temperatura wykazuje wahania między 6,5-7,6 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, najzimniejszym luty. Bogaty obszar leśny powoduje wyrównany termicznie profil dobowy i roczny, i zwiększoną wilgotność powietrza.

Warunki glebowo-rolnicze

Wokół sołectwa Czarna Dąbrówka przeważają gleby bielicowe, pseudo-bielicowe i rdzawe na piaskach i glinach. Ponadto występują gleby torfowe i murszowe. Grunty orne to najczęściej gleby klasy IV i V, użytki zielone to gleby IV i V klasy. Funkcje rolnicze wykształciły się na terenach nie zalesionych o lepszych warunkach glebowych. Gleby wokół jezior i rzek są najczęściej podmokłe. W sołectwie większość gleb stanowiły grunty będące własnością Skarbu Państwa. Najczęstszą formą ich zagospodarowania przez Agencję Nieruchomości Rolnych jest sprzedaż i dzierżawa. Tradycyjne gospodarstwa rolne są rozdrobnione i cechuje je niska intensywność gospodarowania.

2.5 Gospodarka i ludność

Gospodarka

Czarna Dąbrówka jest typowym sołectwem tzw. popegeerowskim, gdzie pracowała większość mieszkańców. W gospodarstwie rolnym obecnie pracuje niewiele osób. Część mieszkańców pracuje w administracji publicznej i samorządowej, w usługach (sklepy, usługi bytowe, gastronomia). Większość mieszkańców dojeżdża do pracy w Słupsku i Bytowie. Ważniejsze zakłady pracy na terenie wsi to: Zakład Produkcji Styropianu STYROPAN, Zakład Stolarsko-Budowlany, BAT Sierakowice Oddział Czarna Dąbrówka, Gospodarstwo Rolne. Rolnictwo indywidualne i agroturystyka są słabo rozwinięte. Według stanu z 31.12.2013 r. w Czarnej Dąbrówce istniało 116 podmiotów gospodarki narodowej /w rejestrze REGON/.

Ludność

Według stanu na 1 marca 2016 roku liczba mieszkańców wsi Czarna Dąbrówka wynosiła 1101 osób. Struktura wiekowa przedstawiała się następująco:

Wiek	0-3	4-6	7-12	13-15	16-19	20-25	26-60	61-więcej
Razem 1101 osób	66	31	61	42	60	130	600	110
Razem 100 %	5,9	2,7	5,5	4,0	5,6	12,0	53,4	10,9

Z przedstawionych danych wynika, że liczba dzieci w wieku przedszkolnym będzie się zwiększać, co dodatkowo wzmacnia wnioski o uruchomienie we wsi przedszkola, do którego mogłyby uczęszczać również dzieci z okolicznych wsi. Młodzież w wieku 16-25 lat to 17,6%, a odsetek ludzi starszych przekracza 10%. Analiza powyższa może być wykorzystana przy planowaniu zajęć edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych, prac porządkowych.

Odsetek osób niepełnosprawnych w populacji w gminie przekracza 12%.

2.6 Infrastruktura techniczna

Drogi i komunikacja

Drogi wojewódzkie: 211 Nowa Dąbrowa – Żukowo, 212 Osowo Lęborskie – Zamarte przecinają wieś na części oddzielając je od siebie. W 2008 r. wybudowane zostało nowe rondo, co poprawiło bezpieczeństwo na skrzyżowaniu tych dróg. Drogi te zapewniają dogodne połączenia z ośrodkami miejskimi w Bytowie, Słupsku, Lęborku i z miastem wojewódzkim Gdańsk. Sieć dróg powiatowych i gminnych zapewnia dogodne połączenia z miejscowościami na terenie gminy. Jakość dróg ze względu na brak poboczy i często nieutwardzoną nawierzchnię wymaga modernizacji i remontu (w tym ulice wewnątrz miejscowości). Komunikacja publiczna zapewnia połączenia z miastami i miejscowościami na terenie gminy.

Wodociągi i kanalizacja, odpady komunalne

Sołectwo zaopatrywane jest w wodę z Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 115. Jakość wody jest bardzo dobra i czysta bakteriologicznie. Wodociągi doprowadzają wodę do wszystkich budynków. Sołectwo jest skanalizowane. W Czarnej Dąbrówce funkcjonuje oczyszczalnia ścieków. Gmina posiada opracowany i wdrożony „Program Gospodarki Stałymi Odpadami Komunalnymi”. Odbiór odpadów od mieszkańców odbywa się na podstawie umowy zawartej między gminą a firmą wywozową wg opracowanego harmonogramu.. W Czarnej Dąbrówce umieszczone są kosze uliczne.

Telefonizacja i informatyzacja.

Przez Czarną Dąbrówkę przebiega telekomunikacyjny kabel światłowodowy Bytów-Lębork. We wsi znajduje się nowoczesna cyfrowa centrala telefoniczna oraz jest dostęp do sieci operatorów telefonii komórkowej. W okolicach Czarnej Dąbrówki wybudowano trzy maszty telefonii komórkowej. Bolączką mieszkańców jest brak stałego dostępu do Internetu – nowoczesne usługi ISDN TPSA są dla większości mieszkańców zbyt drogie.

Gospodarka cieplna, gaz.

Obiekty użyteczności publicznych zaopatrywane są w ciepło przez kotłownie lokalne opalane węglem, które pracują wyłącznie na potrzeby tych obiektów, gdzie są zainstalowane, tj. w szkole podstawowej, na osiedlu mieszkaniowym, w urzędzie gminy, w Gminnym Ośrodku Kultury. Indywidualne źródła ciepła pracują w domach jednorodzinnych i są w zdecydowanej większości opalane drewnem i węglem. W sołectwie i gminie brak dostępu do gazu sieciowego. Mieszkańcy korzystają z gazu z butli.

2.7 Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna obejmuje pakiet usług z zakresu administracji, łączności, bezpieczeństwa publicznego, oświaty i wychowania, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury i sportu oraz usług decydujących o jakości życia. Wszystkie usługi specjalistyczne są dostępne mieszkańcom w miastach odległych od wsi: Bytów 27 km, Słupsk 40 km, Lębork 29 km, Gdańsk 80 km. We wsi sołectkiej Czarna Dąbrówka zlokalizowane są usługi realizowane przez następujące jednostki:

- urząd gminy (z urzędem stanu cywilnego),
- Bank Spółdzielczy Łeba Oddział Czarna Dąbrówka,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Czarnej Dąbrówce,
- Komisariat Policji w Czarnej Dąbrówce,
- Urząd Pocztowy w Czarnej Dąbrówce,
- stacja telefonii cyfrowej,
- Spółdzielnie Mieszkaniowe w Czarnej Dąbrówce.

(Organizacje pozarządowe przedstawiono w punkcie 3 – Charakterystyka otoczenia sołectwa – gmina Czarna Dąbrówka).

Oświata i wychowanie

W Czarnej Dąbrówce funkcjonuje Zespół Szkół. W Zespole funkcjonują oddziały przedszkolne, szkoła podstawowa i gimnazjum. Brak szkoły średniej – młodzież dojeżdża do szkół licealnych i zawodowych do Bytowa, Słupska i Lęborka.

Kultura

- Kościół parafialny pw. Św. Stanisława Kostki,
- Gminne Centrum Kultury i Biblioteka - obiekt wolnostojący, sala widowiskowa z zapleczem na 150 osób, biblioteka, sala konferencyjna, pomieszczenia biurowe i socjalne. W GCKiB -prowadzona jest różnorodna działalność w okresie całego roku, w tym kółko teatralne, plastyczne, kluby seniora oraz organizowane są imprezy o charakterze kulturalnym. Imprezy rekreacyjne i sportowe o charakterze gminnym, a także o wymiarze krajowym i międzynarodowym organizuje również GCKiB.

Sport

W Czarnej Dąbrówce znajduje się Gminny Stadion Sportowy mający do dyspozycji boisko do piłki nożnej, kort tenisowy, zaplecze socjalno-sanitarne. Zespoły boisk do siatkówki, koszykówki, piłki nożnej zlokalizowane są w obrębie działek szkolnych. Istnieją dwa kompleksy boisk o nawierzchni sztucznej, ogrodzone i oświetlone. Jeden powstał w 2006 roku, a w 2008 roku powstał kompleks boisk w ramach programu „Moje Boisko ORLIK 2012”. Infrastruktura kulturalna i sportowa wykorzystywana jest w okresie letnim przez turystów, którzy korzystają również z pozostałej infrastruktury społecznej i usługowej w gminie. Stadion sportowy jest obecnie modernizowany. Został ogrodzony, wybudowano ciąg dojazdowy. Wybudowano również bieżnię 100 mb o nawierzchni mineralnej oraz skocznię w dal i rzutnię do pchnięcia kulą.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W zakresie ochrony zdrowia opiekę medyczną sprawuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Czarnej Dąbrówce.

W budynku funkcjonują trzy podmioty: gabinet stomatologiczny, apteka i ośrodek zdrowia. Budynek ośrodka zdrowia został odnowiony w 2004 r., zamontowano nowoczesne ogrzewanie ekologiczne. Istnieje też Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej Dąbrówce.

Handel i gastronomia

W Czarnej Dąbrówce działa około dziewięć placówek handlowych, restauracja.

Jesienią 2014 roku oddano do użytku „BIEDRONKE”

Uwaga: Dla zaplanowania dalszego rozwoju sołectwa niezbędna jest charakterystyka gminy, którą umieszczono w punkcie 3 niniejszego opracowania.

3. Charakterystyka otoczenia sołectwa – gmina Czarna Dąbrówka

Gmina Czarna Dąbrówka położona jest w północno-zachodniej części województwa pomorskiego. Od północy graniczy z gminą Potęgowo i Cewice, od wschodu z gminą Dębica Kaszubska, od południa z gminą Borzytuchom, Bytów, Parchowo, od zachodu z gminą Sierakowice.

Przez gminę przebiegają trzy drogi wojewódzkie: nr 210 Ustka –Słupsk -Bytów, nr 211 Nowa Dąbrowa – Sierakowice – Kartuzy - Żukowo, nr 212 Osowo Lęborskie – Bytów - Chojnice. Drogi te mają bardzo dobre powiązanie z drogami krajowymi nr 6 Szczecin-Gdańsk, nr 20 Stargard Szczeciński –Bytów - Gdynia. Obok wymienionych występują jeszcze drogi powiatowe oraz gminne (144 km) tworzące dobrą sieć dróg wewnętrznych. Drogi wymagają remontu i modernizacji – w większości brak poboczy i słaby stan techniczny nawierzchni, często nieutwardzonych. Podstawowy środek komunikacji publicznej stanowi PKS. Niestety, ze względu na małą liczbę mieszkańców, brak jest dogodnej komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej lub jej całkowity brak w soboty i niedziele. Odległość do Gdańska wynosi 80 km, do Słupska 40 km, do Bytowa 27 km, do Lęborka 29 km.

Administracyjnie gmina należy do powiatu bytowskiego. Powierzchnia gminy to 29.830 ha, zamieszkuje ją 5833 mieszkańców, średnia gęstość zaludnienia wynosi 20 osób/km² i jest najniższa w powiecie (35 osób/km²) i w województwie (42 osoby/km²). Na terenie gminy położonych jest 43 miejscowości, w tym 24 sołeckich. Liczba mieszkańców w 27 miejscowościach nie przekracza 100, a tylko dwie miejscowości zamieszkuje więcej niż 500 osób /Rokity, Czarna Dąbrówka/.

W strukturze użytkowania gruntów dominują lasy i grunty leśne (62,2%), użytki rolne (35,2%) grunty pod wodami (4,1%). Już taka struktura użytkowania gruntów jest ewenementem, a bogactwo przyrodnicze i kulturowe sprawia, że jest to gmina unikatowa, predysponowana do rozwoju turystyki wiejskiej. Lasy obfitują w grzyby, borówki, jagody, maliny i zwierzynę łowną. Pozyskiwanie runa leśnego jest znaczącym źródłem dochodów ludności. W lasach przeważają drzewostany sosnowe z domieszką brzozy, dębu, świerku i buku. Podszyt siedlisk leśnych stanowi jałowiec, jarzębina, leszczyna, kruszyna. Dno lasu porastają konwalia, orlica, poziomka, borówka i wrzosy.

Obszar gminy położony jest w obrębie zlewni dużych rzek przymorskich: Łupawy, Słupi i Łeby oraz ich dopływów. Rzeki posiadają górski charakter, płyną przez przepiękne krajobrazowo doliny, obfitują w około 20 gatunków ryb, w tym w troć wędrowną i łososia. Bardzo ważnym elementem krajobrazu są liczne jeziora o różnej wielkości, kształcie i pochodzeniu. Przeważają jeziora polodowcowe, głównie rynnowe i wytopiskowe, tzw. „oczka”. Największym jeziorem jest j. Jasień o powierzchni 577,2 ha należące do zlewni rzeki Łupawy. Z innych licznych jezior wymienić można: Skotawsko Duże (80,0 ha), Oborowo Duże (37,4 ha), Trzebiesz (36,0 ha), Skotawsko Małe (33,0 ha) oraz Długie, Unichowskie, Lupieniec, Karweńskie Duże, Kopieniec, Kozińskie, Mikorowo, Bochowo, Oskowo, Nożynko, Rokity itd. Szczególnym unikatem są jeziora lobeliowe np. Pomysko (11,0 ha), Oborowo Małe (10,0 ha), Czarne (powyżej 18,0 ha) itd. Występowanie jezior lobeliowych wskazuje na wyjątkowo czyste, nieskażone środowisko.

Wody podziemne na terenie gminy są w większości bardzo czyste, klasy Ia i Ib, a ich ilość znacznie przekracza potrzeby gminy. Klimat gminy cechuje zwiększona wilgotność powietrza, wyrównany termiczny profil dobowy i roczny, a lasy spełniają rolę naturalnych pasów wiatrochronnych. Średnie roczne temperatury powietrza wynoszą około 7,2 °C, opady około 700 mm rocznie.

Obszary prawnie chronione zajmują w gminie powierzchnię 727,9 ha, tj. 24,4 % powierzchni gminy. Do najważniejszych zaliczyć można obszary objęte Naturą 2000, do których zaliczono Dolinę Słupi, Dolinę Łupawy, jeziora lobeliowe. Południową część gminy obejmuje Park Krajobrazowy Dolina Słupi utworzony w 1981 r. Jest to jeden z najstarszych parków krajobrazowych w Polsce. Na terenie parku stwierdzono występowanie 748 gatunków roślin naczyniowych, z czego 34 gatunki chronione. Na czerwonej liście roślin ginących znajduje się 16 gatunków. W parku występuje także 41 gatunków ssaków, (z których 17 podlega ochronie gatunkowej), 143 gatunki ptaków (135 podlega ochronie gatunkowej), 4 gatunki gadów objętych ochroną gatunkową, 26 gatunków ryb i inne. Na terenie parku znajdują się 4 rezerваты przyrody, w tym 2 na terenie gminy, tj. „Jezioro Małe i Duże Sitno” oraz „Gniazda Orła Bielika”, a także liczne pomniki przyrody. Bogactwo form unikatowych zasobów przyrodniczych oraz niski poziom zanieczyszczenia środowiska stawiają obszar gminy w czołówce krajowej i stanowią wielkie wyzwanie dla racjonalnego wykorzystania obszaru i zachowania w nieskażonym stanie tego wyjątkowego środowiska.

Południowa część obszaru gminy wchodzi w skład krajowej sieci ekologicznej ECONET-Polska w ramach europejskiego programu Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody – IWCN. Ponadto na terenie gminy występują użytki ekologiczne utworzone w 1998 r. dla zachowania unikatowych zasobów genotypowych i typów środowisk (m.in. naturalnych zbiorników wodnych, śródleśnych „oczek wodnych”, bagien i torfowisk).

Dziedzictwo historyczne i kulturowe

Tereny, na których położona jest gmina zamieszkiwały plemiona słowiańskie podległe władzy książąt zachodniopomorskich. Burzliwa i zmienna historia spowodowała, że ziemie te były pod wpływami Krzyżaków, Szwedów, Brandenburczyków i potem zaborów pruskich. W XIX w. Kaszubi walczyli o przyłączenie tych ziem do Polski – istniały liczne polskie parafie katolickie, w Bytowie powstał Polski Bank Ludowy.

Po zakończeniu II wojny światowej nastąpił nowy rozdział w dziejach i życiu społeczno-kulturalnym Kaszubów. Na teren ten, tzw. Ziemie Odzyskane, przybyła ludność z różnych stron Polski, jednak mowa, zwyczaje, stroje kaszubskie są tu pieczołowicie kultywowane, m.in. przez zespoły folklorystyczne z Jasienia i Rokit. Obecnie kreuje się nowe, wspólne tradycje ze szczególną aktywnością kultury kaszubskiej. Szkolne Zespoły Kaszubskie działają w Jasieniu, Czarnej Dąbrówce, Rokitach. Miejscowości gminy posiadają tablice dwujęzyczne z nazwami w języku kaszubskim.

Na terenie gminy istnieje 201 zabytków architektonicznych, w tym 65 budownictwa przemysłowego i gospodarczego, 60 budownictwa mieszkalnego, 34 budownictwa sakralnego, 13 budynków użyteczności publicznej, 29 cmentarzy. W niektórych wsiach zachowały się zagrody w kształcie czworoboku, zabudowa zrębowa. Zabytki wymagają w większości pilnej renowacji i opieki. Niepokojące są stany niektórych zabytków wydzierżawionych przez Agencję Nieruchomości Rolnych. Nowi dzierżawcy zasobów ANR dopuszczają do dewastacji starych pałaców i dworów oraz zabudowań gospodarczych (np. w Unichowie). Na szczególną uwagę zasługują przystanki autobusowe w gminie nawiązujące swą architekturą do tradycyjnej zabudowy szachulcowej.

Turystyka

Głównym ośrodkiem turystycznym gminy jest wieś Jasień położona nad jeziorem Jasień. Jezioro otoczone jest ośrodkami wypoczynkowymi oraz polami campingowymi, mieszczącymi się we wsiach: Łupawsko, Jasień, Ceromin, Zawiaty. Ośrodek wypoczynkowy mieści się również w Skotawsku, pomiędzy jeziorami Skotawskim Małym i Dużym. W Czarnej Dąbrówce funkcjonuje Centrum Informacji Turystycznej – nowoczesny obiekt wybudowany w ramach programu „Kaszubski Pierścień”. Administracyjnie podlega pod GCKiB w Czarnej Dąbrówce.

W gminie funkcjonuje 30 gospodarstw agroturystycznych. Infrastruktura turystyczna wymaga jeszcze wysokich nakładów i jej uatrakcyjnienia oraz doposażenia.

Istniejące atrakcje turystyczne w gminie to:

- trasy kajakowe:

a) rzekami Słupią i Łupawą oraz jeziorem Jasień. Atrakcjami turystycznymi jest także turystyka myśliwska i wędkarska, popularna także wśród turystów z Europy zachodniej.

- trasy rowerowe : ok 90 km /oznakowane/.

„Na kolejowym szlaku”- 24 km; „Nasypem kolejowym” – 15 km; „Nad Łupawą” – 27 km; „Pętla kaszubska” – 27 km.

- szlaki turystyki pieszej:

a) szlak zielony „krajobrazów młodogłacialnych” – 38 km z Barnowca przez Kołczygłowy, Łupawsko do Czarnej Dąbrówki. Atrakcją trasy są zabytki architektury, pomniki przyrody oraz młodogłacialny krajobraz.

b) szlak niebieski „krainy lasów i jezior” – 42 km od Rekowa przez Bytów, Pomysk, Parchowo do Jasienia obok Czarnej Dąbrówki. Atrakcją szlaku są wsie letniskowe, duże kompleksy leśne i największe jezioro.

c) szlak niebieski „Dolina Łupawy” 84 km z Gardny Wielkiej do Czarnej Dąbrówki.

- ścieżki przyrodnicze:

a) „Wokół Jeziora Jasień” - 22 km, przebiega obok Czarnej Dąbrówki, wytyczona została terenami o wybitnych walorach widokowych. Występują tu liczne stanowiska rzadkich okazów flory i fauny.

b) „Szlakiem 5 Jezior” 11 km.

- ścieżki edukacyjne:

a) „Karweńskie Uroczyska” przebiega lasem od jeziora Karweńskiego do Koziańskiego (dla pieszych i rowerzystów).

b) „Arboretum – leśnictwo Kozin” – zgromadzono tu ponad 100 gatunków drzew i krzewów.

Na terenie gminy istnieją cztery ośrodki rekreacji konnej: w Kozinie, Flisowie , Mikorowie i koło Rokit.

Infrastruktura techniczna

W gminie zbliżają się do końca inwestycje związane z budową wodociągów i kanalizacji, część sieci wymaga modernizacji. Przymiowe oczyszczalnie ścieków – 100 szt. Zaopatrzenie w energię elektryczną jest wystarczające. Na sieci średniego napięcia jest duża rezerwa mocy. W m. Kozin i Flisów działają elektrownie wodne, istnieją możliwości uruchomienia dodatkowych elektrowni wodnych.

W gminie brak sieci ciepłowniczej, kilka kotłowni lokalnych opalanych węglem zaopatruje w ciepło obiekty usługowe i użyteczności publicznej. Domy jednorodzinne ogrzewane są indywidualnie, najczęściej węglem i drewnem.

Przez gminę przebiega telekomunikacyjny kabel światłowodowy relacji Bytów-Lębork, aktualnie dokonuje się wymiany linii napowietrznych na kable ziemne, ponadto jest dostęp do sieci komórkowych różnych operatorów.

Gospodarka odpadami: w gminie realizuje się „Program Gospodarki Stałymi Odpadami Komunalnymi”, odbywa się segregacja odpadów, ale nie wszyscy mieszkańcy i turyści przestrzegają obowiązujących zasad.

Społeczność lokalna

Według danych NPS 2002 r. wykształcenie w gminie przedstawia się następująco:

Wykształcenie	Liczba osób	%
wyższe	165	3,7
policealne	63	1,4
średnie	727	16,2
zasadnicze zawodowe	1166	25,9
podstawowe ukończone	2189	48,6
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	189	4,2
Razem	4499	100

Ogólna liczba mieszkańców gminy utrzymuje się na poziomie około 5833 osób, z niewielkimi zmianami w poszczególnych latach.

Gospodarka

Gmina Czarna Dąbrówka położona jest w obszarze tzw. popegeerowskim, gdzie główna działalność gospodarcza i produkcyjna odbywała się w jednostkach ppgr. Po okresie zmian ustrojowych i restrukturyzacji ppgr wystąpiło bezrobocie strukturalne. Aktualnie majątek ANR znajduje się w rękach dzierżawców, a zatrudnienie znacząco spadło w porównaniu do lat przed 2000 r.

Aktualnie na terenie gminy zarejestrowanych jest 381 podmiotów gospodarczych. Rolnicy indywidualni to 809 gospodarstw. Większość mieszkańców pracuje w Bytowie i Lęborku.

Bezrobocie w gminie znacznie przekracza średnią dla powiatu bytowskiego i województwa, choć ulega powolnemu zmniejszeniu.

Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające na terenie gminy:

1. Stowarzyszenie „Nasza Gmina Nasz Dom” w Czarnej Dąbrówce powstało w 1997 r. w celu promowania miejscowości i gminy w kraju i za granicą,
2. Stowarzyszenie Obrony Praw Bezrobotnych – Czarna Dąbrówka,
3. Stowarzyszenie Przyjaciół Nożyna „SKOTAWA” – Nożyno,
4. Zespół „Caritas” parafii Nożyno – Nożyno,
5. Zespół „Caritas” parafii Czarna Dąbrówka – Czarna Dąbrówka,
6. Ochotnicza Straż Pożarna (w sześciu miejscowościach: Nożyno, Jasień, Rokiciny, Mikorowo, Czarna Dąbrówka, Rokity). OSP w Czarnej Dąbrówce włączone jest do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego/Drogowego. Stowarzyszenie Ochotniczych Straży Pożarnych

w Czarnej Dąbrowce poza działalnością statutową organizuje imprezy dla społeczności lokalnej,

7. Rada Parafialna w Czarnej Dąbrowce,
8. Gminne Towarzystwo Sportowe w Czarnej Dąbrowce,
9. Koło Gminne Lipień w Czarnej Dąbrowce. Popularyzuje ono ochronę ryb, organizuje zawody wędkarskie na jeziorze wiejskim w Czarnej Dąbrowce,
10. Rada Sołecka inspiruje społeczność lokalną do działań na rzecz wsi. Redaguje i prowadzi stronę internetową wsi,
11. Lokalna Grupa Działania „Pojezierze Bytowskie” w Łupawsku.
12. Stowarzyszenie Cztery Pory Roku w Czarnej Dąbrowce.
13. Stowarzyszenie „Lokomotywa”
14. Stowarzyszenie „Rokitnik” w Rokitach
15. Stowarzyszenie „Barwy Rokit”.

Najważniejsze zdefiniowane problemy gminy to: niski budżet, wysokie koszty infrastruktury technicznej (niska gęstość zaludnienia), nie doinwestowana infrastruktura techniczna, turystyczna, społeczna, wysokie bezrobocie, brak lokalnych miejsc pracy, duży odsetek osób bez prawa do zasiłku, duży odsetek osób objętych pomocą społeczną, duży odsetek osób niepełnosprawnych, patologie, w tym alkoholizm, mała przedsiębiorczość, brak kapitału na rozwój, słabo aktywna i nieprzygotowana do wymogów gospodarki rynkowej siła robocza.

Szanse rozwoju to: wyjątkowe walory przyrodnicze, dostępność tanich terenów inwestycyjnych, dość dobra infrastruktura techniczna, duży potencjał siły roboczej, wzrastająca aktywność mieszkańców, dużo ludzi młodych.

4. Wizja i misja wsi

Wizja wsi:

„Czarna Dąbrówka to wieś kultywująca tradycje kaszubskie, estetyczna, bezpieczna, przyjazna turystom i mieszkańcom, zapewniająca usługi turystyczne na najwyższym poziomie wśród unikatowych jezior i lasów”.

Misja wsi: (tzn. droga, jaką należy pokonać, aby osiągnąć wizję)

„Inicjowanie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego wsi poprzez integrację i zaangażowanie mieszkańców, pobudzanie przedsiębiorczości i chęci do wiedzy, szacunek do przyrody i kultury kaszubskiej”.

5. Analiza SWOT – ocena mocnych i słabych stron wsi

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dogodne położenie na skrzyżowaniu dróg wojewódzkich 2. Dogodne połączenia drogowe i PKS do miast Bytów, Słupsk, Lębork, Gdańsk 3. Dogodne połączenia siecią dróg z miejscowościami w gminie 4. Siedziba najważniejszych instytucji gminnych 5. Dostateczna sieć usług handlowych i usługowych 6. Wystarczająca infrastruktura techniczna – wodociągi i kanalizacja 7. Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów 8. Dobra baza kulturalno-oświatowa 9. Zagospodarowane jezioro w centrum wsi z możliwością organizowania imprez plenerowych 10. Estetyczne przystanki autobusowe 11. Nowe rondo w centrum wsi 12. Kompleks boisk sportowych w tym z programu Moje Boisko Orlik 2012 13. Ciąg pieszo-rowerowy w kierunku cmentarza 14. Wysokie, unikatowe walory przyrodnicze i turystyczne, bliskość lasów, jezior, rzek 15. Atrakcyjne szlaki turystyczne przebiegające przez wieś i blisko wsi 16. Kultywowanie kultury kaszubskiej 17. Współpraca organizacji pozarządowych promujących rozwój wsi 18. Czyste środowisko, brak uciążliwego przemysłu 19. Migracja, w tym za granice kraju (dodatkowe środki finansowe na rozwój) 20. Spadek bezrobocia, wzrost liczby pracujących 21. Wzrost poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców 22. Duże doświadczenie społeczności lokalnej w realizacji przedsięwzięć na rzecz wsi, w tym w ramach planów odnowy wsi 23. Udział mieszkańców w opracowywaniu planów rozwoju sołectwa 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedzielenie miejscowości na cztery części przez trasy dróg wojewódzkich 2. Niewystarczająca ilość kursów PKS w dni wolne od pracy 3. Stan dróg lokalnych wymagający modernizacji i remontu 4. Nieodpowiedni stan ulic w miejscowościach – uszkodzona nawierzchnia, brak wystarczającego oświetlenia, brak pasów zieleni, zły stan chodników 5. Niezagospodarowane tereny wewnątrz wsi 6. Mała aktywność części mieszkańców 7. Słabe przygotowanie siły roboczej do gospodarki rynkowej 8. Brak ciepłowni ekologicznej, ogrzewanie budynków użyteczności publicznej i mieszkań węglem 9. Niezagospodarowany teren obok GCKiB(bagnisty, szpecący wieś) 10. Niewystarczający potencjał związany z rozwojem turystyki 11. Brak schroniska młodzieżowego PTSM 12. Niewykorzystany potencjał związany z wykorzystaniem biomasy na cele energetyczne 13. Migracje ludzi młodych, przedsiębiorczych i wykształconych 14. Niskie dochody mieszkańców 15. Mała dbałość części mieszkańców o estetykę wsi 16. Roszczeniowe podejście części mieszkańców 17. Dziedziczenie biedy 18. Patologie społeczne, w tym alkoholizm 19. Niska wiedza na temat możliwości pozyskiwania dotacji na rozwój firm i słaby dostęp do informacji 20. Wzrost patologii wśród młodzieży 21. Bardzo mało zieleni we wsi sołectkiej

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Moda na turystykę wiejską 2. Możliwość otrzymania wsparcia finansowego z UE na rozwój przedsiębiorczości i poprawę jakości życia 3. Dopłaty bezpośrednie dla rolników 4. Możliwości oddolnego kreowania rozwoju wsi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Trudno dostępne kredyty na rozwój i budownictwo 2. Wzrost konkurencyjności miast pod względem rynku pracy i jakości życia 3. Recesja gospodarcza w kraju i Europie 4. Duża konkurencja w ubieganiu się o środki finansowe w gminie i kraju

<p>oraz jego finansowania</p> <p>5. Możliwość wsparcia finansowego lokalnych stowarzyszeń przez odpisy podatkowe (1%)</p>	<p>5. Brak wystarczających środków własnych na poziomie wsi, na inicjatywy społeczne wewnątrz wsi</p>
---	---

Podsumowanie

Sołectwo Czarna Dąbrówka posiada dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną wsi. Położenie w gminie o nieskażonej przyrodzie obliguje mieszkańców do zwiększenia dbałości o czyste środowisko, estetyczny wygląd wsi. Pełnienie roli stolicy gminy, będącej jej wizytówką, wymaga podjęcia pilnych prac zewnętrznych wpływających na wygląd wsi sołectkiej. Mieszkańcy zamierzają podjąć działania integrujące, wymagające zmian mentalności i postaw, zmniejszenia patologii, ochrony wykluczonych społecznie. Włączenie mieszkańców w kreowanie rozwoju sołectwa wsi winno wyzwolić dodatkową energię na edukację, rozwój przedsiębiorczości i podniesienie jakości usług, w tym dla turystów. Zaangażowanie mieszkańców w oddolne kreowanie rozwoju wsi podniesie jakość życia mieszkańców i poprawi tożsamość lokalną.

Najnowsze inwestycje w Czarnej Dąbrówce:

- 1.Modernizacja skrzyżowania dróg wojewódzkich 211 i 212 – grudzień 2008 rok.
- 2.Boiska wielofunkcyjne o nawierzchni sztucznej ORLIK 2012.
- 3.Plac rekreacyjny na jeziorze wiejskim – wrzesień 2007.
- 4.Ciąg pieszo-rowerowy – 2006 rok.
- 5.Centrum Informacji Turystycznej
- 6.Zagospodarowanie nabrzeża jeziora wiejskiego.
- 7.Zagospodarowanie terenu przed szkołą.
- 8.Oznakowane ścieżki rowerowe.
- 9.Modernizacja stadionu gminnego.
- 10.Budowa ulic: Przemysłowa i Leśna.
- 11.Remont i modernizacja sali widowiskowej GCKiB.
- 12.Plac zabaw przed szkołą.
- 13.Budowa ulicy Cichej.
- 14.Remont ulicy Kaszubskiej.
- 15.Następny etap modernizacji stadionu/bieżnia 100 m, skocznia w dal, rzutnia, ogrodzenie/.

6. Określenie celów rozwoju i planowanych zadań inwestycyjnych

6.1 Cel główny, cele szczegółowe i planowane przedsięwzięcia

Cel główny: Podniesienie atrakcyjności turystycznej wsi Czarna Dąbrówka		
Cele szczegółowe:		
1. Zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni wiejskiej	2. Promocja turystyki	3. Pobudzanie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców
Opis przedsięwzięć planowanych do realizacji w latach 2016-2020		
<p>1.1 Kompleks rekreacyjno-sportowy, dalsza modernizacja płyty boiska do piłki nożnej we wsi sołeckiej</p> <p>1.2 Budowa dróg osiedlowych wraz z chodnikami</p> <p>1.3 Modernizacja dróg wojewódzkich 211 i 212 przebiegających przez Czarną Dąbrówkę.</p> <p>1.4 Dalsze zagospodarowanie otoczenia jeziora wiejskiego</p> <p>1.5 Ustawienie kwietników, wytyczenie i zagospodarowanie klombów kwiatowych przy obiektach użyteczności publicznej we wsi sołeckiej</p> <p>1.6 Zagospodarowanie otoczenia Centrum Informacji Turystycznej</p> <p>1.7 Zagospodarowanie otoczenia przy Ośrodku Zdrowia</p> <p>1.8 Zagospodarowanie terenu przy ciągu pieszo-rowerowym</p> <p>1.9 Rozbudowa szkoły.</p> <p>1.10 Estetyzacja otoczenia wokół kościoła i modernizacja parkingu.</p> <p>1.11 Powiększenie parkingu przy cmentarzu komunalnym.</p> <p>1.12 Modernizacja sali gimnastycznej w miejscowości sołeckiej</p> <p>1.13 Rozbudowa i modernizacja istniejących placów zabaw.</p> <p>1.14 Montaż monitoringu miejscowości</p> <p>1.15 Modernizacja i estetyzacja osiedli mieszkaniowych.</p> <p>1.16 Modernizacja oczyszczalni ścieków</p> <p>1.17 Budowa żłobka i przedszkola</p> <p>1.18 Modernizacja remizy OSP Czarna Dąbrówka.</p> <p>1.19 Stworzenie bazy transportowej.</p>	<p>2.1 Wspieranie działań Centrum Informacji Turystycznej.</p> <p>2.2 Promowanie zasobów, terenów inwestycyjnych i usług turystycznych na stronie internetowej sołectwa i urzędu gminy</p> <p>2.3 Inwentaryzacja i utrzymanie istniejących szlaków turystycznych</p> <p>2.4 Uruchomienie schroniska turystycznego</p> <p>2.5 Opracowanie monografii miejscowości Czarna Dąbrówka</p> <p>2.6 Ustawienie tablic promujących miejscowość.</p> <p>2.7 Stworzenie bazy rekreacyjnej w otoczeniu jezior Kopieniec.</p>	<p>3.1 Udział w dożynkach gminnych i w konkursie wieńca dożynkowego.</p> <p>3.2 Prowadzenie kolejnych edycji konkursu Piękna Wieś w kategorii zagroda.</p> <p>3.3 Poprawienie elewacji, ogrodzeń, zagospodarowanie obiektów i budynków mieszkalnych</p> <p>3.4 Udział w programie likwidacji etemitu.</p> <p>3.5 Montaż kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych</p> <p>3.6 Rozbiórka obiektów będących w złym stanie technicznym</p> <p>3.7 Organizacja imprez kulturalnych, sportowych, integracyjnych</p> <p>3.8 Kultywowanie kultury kaszubskiej.</p> <p>3.9 Promowanie wielokulturowości.</p> <p>3.10 Wspieranie organizacji pozarządowych, klubów sportowych i grup społecznych.</p>

6.2 Opis planowanych przedsięwzięć do realizacji w latach 2016-2022

Cel 1. Zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni wiejskiej:

1.1 **Kompleks rekreacyjno-sportowy, dalsza modernizacja płyty boisko do piłki nożnej –**

Przeznaczenie i cel: płyta boiska do piłki nożnej wymaga gruntownego remontu polegającego na wyrównaniu, nawiezieniu czarnoziemem, nasianie trawy, montaż nawadniania płyty, dokończenie bieżni .

Termin realizacji: 2016-2017 rok ;

Koszt ogółem 850.000 złotych.

Źródło finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne

1.2 **Budowa dróg osiedlowych wraz z chodnikami –** Przeznaczenie i cel: poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg, poprawa estetyki i wyglądu wsi.

Ulice: Ogrodowa, Dworcowa ,Jabłoniowa , Jeziorna, Brzozowa, droga gminna”zaulek”.

Termin realizacji: ul. Ogrodowa – 2016 rok, ul. Dworcowa – 2020 rok, ul. Jabłoniowa – 2017 rok, ul. Jeziorna – 2016 rok, Brzozowa – 2018 rok, ul. Polna – 2021, ul. Stanisława Kostki – 2022, ulica Miła - 2018

Koszt ogółem: 5.000.000 złotych.

Źródło finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.3 **Modernizacja dróg wojewódzkich 211 i 212 przebiegających przez Czarną Dąbrówkę.**

Przeznaczenie i cel: poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg, poprawa estetyki i wyglądu wsi. Ulice: Gdańska, Słupska, Lęborska, Bytowska.

Termin realizacji: 2018 -2020 rok

Koszt ogółem : 5.000.000 złotych

Źródło finansowania: budżet województwa /Zarząd Dróg Wojewódzkich/.

1.4 **Dalsze zagospodarowanie otoczenia jeziora wiejskiego.**

Przeznaczenie i cel: poprawa estetyki wsi.

Termin realizacji: 2017 rok.

Koszt ogółem: 100.000 złotych.

Źródło finansowania: budżet gminy, fundusz sołecki, środki zewnętrzne.

1.5 Ustawienie kwietników, zagospodarowanie klombów kwiatowych przy obiektach użyteczności publicznej.

Przeznaczenie i cel: Poprawa czystości i porządku przy obiektach użyteczności publicznej oraz przy chodnikach. Przewiduje się ustawienie ok. 10 kwietników przy chodnikach oraz zagospodarowanie klombów przy obiektach.

Termin realizacji 2016-2017 rok.

Koszt ogółem – 10.000 złotych.

Źródło finansowania: budżet gminy/fundusz sołecki/ – 3.000, PROW – Małe projekty – 7.000 złotych.

1.6 Zagospodarowanie otoczenia Centrum Informacji Turystycznej.

Przeznaczenie i cel: Poprawa porządku przy obiekcie, poprawa estetyki otoczenia.

Termin realizacji : 2017 rok.

Koszt ogółem- 120.700 złotych.

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.7 Zagospodarowanie otoczenia przy Ośrodku Zdrowia.

Przeznaczenie i cel: estetyzacja otoczenia , poprawa bezpieczeństwa przy Ośrodku Zdrowia.

Termin realizacji: 2017-2018.

Koszt ogółem: 150.000 złotych.

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.8 Zagospodarowanie terenu przy ciągu pieszo-rowerowym.

Przeznaczenie i cel: ciąg pieszo-rowerowy został wybudowany w 2006 roku. Jest to bezpieczne przejście mieszkańców w kierunku cmentarza. Należy zagospodarować teren między chodnikiem a jezdnią- drogą wojewódzka 212 do Lęborka.

Termin realizacji: 2018 rok.

Koszt ogółem: 35.000,-.

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.9 Rozbudowa szkoły.

Przeznaczenie i cel: Powiększenie bazy oświatowej, większa ilość sal lekcyjnych, poprawa warunków nauczania i wychowania.

Termin realizacji: 2019 rok

Koszt ogółem: 2.000.000 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.10 Estetyzacja otoczenia wokół kościoła i modernizacja parkingu.

Przeznaczenie i cel: Poprawa estetyki i wyglądu otoczenia wokół kościoła parafialnego, nasadzenie krzewów i zagospodarowanie zieleni, remont ogrodzenia. Modernizacja parkingu, obsadzenie krzewami i postawienie ławek i koszy na śmieci.

Termin realizacji- 2019 rok.

Koszt ogółem – 200.000,

Źródła finansowania- środki zewnętrzne, budżet Rady Parafialnej

1.11 Powiększenie parkingu przy cmentarzu komunalnym .

Przeznaczenie i cel: Przy cmentarzu komunalnym istnieją małe parkingi, jeden od strony drogi wojewódzkiej na Lębork i obok z boku cmentarza. Istnieje potrzeba powiększenia miejsc parkingowych, szczególnie potrzebnych w trakcie uroczystości pogrzebowych oraz w dniu Wszystkich Świętych.

Termin realizacji: 2020 rok

Koszt ogółem – 50.000,

Źródła finansowania- budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.12 Modernizacja szkolnej sali gimnastycznej w miejscowości sołeckie.

Przeznaczenie i cel: Rozbudowa i remont sali gimnastycznej przy SP Czarna Dąbrówka. Widownia, siłownia, pomieszczenia gospodarcze, cyklinowanie i lakierowanie parkietu, malowanie Sali.

Termin realizacji- 2021 rok.

Koszt ogółem – 960.000 złotych.

Źródła finansowania – budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.13 Rozbudowa i modernizacja istniejących placów zabaw.

Przeznaczenie i cel: Poprawa bezpieczeństwa i estetyki. Urządzenie miejsc wypoczynku.

Termin realizacji: 2016 - 2022

Koszt ogółem: 20.000 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.14 Montaż monitoringu miejscowości.

Przeznaczenie i cel: Monitoring miejsc publicznych, podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców.

Termin realizacji: 2019 rok

Koszt ogółem: 12.000 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.15 Modernizacja i estetyzacja osiedli mieszkaniowych.

Przeznaczenie i cel: Podniesienie bezpieczeństwa i estetyzacja miejsc zamieszkania.

Termin realizacji: 2018 - 2022

Koszt ogółem: 150.000 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.16 Modernizacja oczyszczalni ścieków

Przeznaczenie i cel: Rozbudowa oczyszczalni ścieków, poprawa funkcjonalności.

Termin realizacji: 2017 rok

Koszt ogółem: 3.000.000 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.17 Budowa żłobka i przedszkola

Przeznaczenie i cel: Stworzenie nowej bazy oświatowej, poprawa warunków lokalowych dla dzieci przedszkolnych.

Termin realizacji: 2018 rok

Koszt ogółem: 950.000 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.18 Modernizacja remizy OSP Czarna Dąbrówka

Przeznaczenie i cel: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, rozbudowa bazy i pomieszczeń.

Termin realizacji: 2018 rok

Koszt ogółem: 250.000 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

1.19 Stworzenie bazy transportowej.

Przeznaczenie i cel: Rozbudowa bazy i pomieszczeń przy ZGK, stworzenie bazy transportowej.

Termin realizacji: 2020 rok

Koszt ogółem: 350.000 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

Cel 2. Promocja turystyki

2.1 Wspieranie działań Centrum Informacji Turystycznej.

Przeznaczenie i cel: .Promocja walorów turystycznych naszej miejscowości.

Termin realizacji: 2016-2022 rok.

Koszt ogółem- 10.000 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy/fundusz sołecki/, inne środki.

2.2 Promowanie zasobów i usług turystycznych na stronie internetowej sołectwa i urzędu gminy – Przeznaczenie i cel: Promocja walorów turystycznych sołectwa na stronach internetowych, umieszczanie informacji o zasobach i usługach, promowanie agroturystyki i innych usług. Opracowywanie informacji turystycznej i kalendarza imprez na każdy rok.

Termin realizacji; cyklicznie każdy rok na bieżąco.

Koszt ogółem- 3.500.

Źródło finansowania: budżet gminy- 3.500,-

2.3 Inwentaryzacja i utrzymanie istniejących tras turystycznych.

Przeznaczenie i cel: Przez Czarną Dąbrówkę i w jej okolicę przebiega kilka tras turystycznych, oznakowanych. Corocznie należy inwentaryzować trasy i uzupełniać zniszczone i brakujące oznaczenia.

Termin realizacji: 2016-2022 rok,

Koszt ogółem – 28.000

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

2.4 Uruchomienie schroniska turystycznego.

Przeznaczenie i cel: Uruchomienie turystycznej bazy noclegowej, zwiększenie atrakcyjności turystycznej miejscowości.

Termin realizacji – 2020 rok

Koszt ogółem: 50.000,-;

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

2.5 Opracowanie monografii miejscowości Czarna Dąbrówka.

Przeznaczenie i cel: Opracowanie rysu historycznego miejscowości, opis wydarzeń i zbior zdjęć z przeszłości. Podniesienie atrakcyjności turystycznej.

Termin realizacji – 2018 rok

Koszt ogółem – 10.000,

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

2.6 Ustawienie tablic promujących miejscowość.

Przeznaczenie i cel: Promowanie walorów turystycznych miejscowości.

Termin realizacji: 2017 rok

Koszty ogółem: 2.900 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

2.7 Stworzenie bazy rekreacyjnej w otoczeniu jezior Kopieniec.

Przeznaczenie i cel: zagospodarowanie terenu na jeziorem, utworzenie miejsca wypoczynku.

Termin realizacji: 2018 rok.

Koszty ogółem: 120.000 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy, środki zewnętrzne.

Cel 3. Pobudzanie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców

3.1 Udział w dożynkach gminnych i konkursie wieńca dożynkowego.

Przeznaczenie i cel:

Termin realizacji: 2016-2022/systematycznie każdego roku/.

Koszt ogółem – 2.100 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy/fundusz sołecki/.

3.2 Przeprowadzenie kolejnej edycji konkursu Piękna Wieś w kategorii zagroda.

Przeznaczenie i cel: Poprawa estetyki i czystości wsi, zagospodarowanie posesji i ich otoczenia.

Nagradzanie właścicieli posesji i ich promocja na zewnątrz.

Termin realizacji – 2016-2022/cyklicznie/.

Koszt ogółem- 2.100 złotych,

Źródła finansowania: budżet gminy /fundusz sołecki/.

3.3 Poprawienie elewacji, ogrodzeń, zagospodarowanie obiektów i budynków mieszkalnych.

Cel i przeznaczenie: Poprawa wizerunku i estetyki posesji i zabudowań, zagospodarowanie ich otoczenia.

Termin realizacji: 2016-2022 /praca ciągła/.

Koszt szacunkowy:

Źródło finansowania- środki mieszkańców.

3.4 Udział w programie likwidacji eternitu /azbestu/.

Cel i przeznaczenie: Azbest jest zaliczany do najgroźniejszych zanieczyszczeń na ziemi. Jest szkodliwy dla zdrowia- włókna azbestowe wdychane z powietrzem do płuc, stanowią ryzyko wielu chorób układu oddechowego. Zgodnie z Dyrektywą UE do 2032 roku wszystkie wyroby azbestowe

muszą być usunięte. Szacunkowo w naszej miejscowości na dzień dzisiejszy mamy jeszcze ok.20 pokryć dachowych z eternitu /budynki mieszkalne i gospodarcze/.

Termin realizacji: 2016-2022.

Koszt szacunkowy: 20.000 złotych

Źródło finansowania - środki mieszkańców.

3.5 Montaż kolektorów słonecznych i ogniów fotowoltaicznych.

Cel i przeznaczenie: zmiana ogrzewania z paliwa węglowego na ekologiczne. Wykorzystanie energii słonecznej.

Termin realizacji: 2016-2022

Koszt szacunkowy ogółem: 40.000 złotych

Źródła finansowania- środki mieszkańców, środki zewnętrzne.

3.6 Rozbiórka obiektów będących w złym stanie technicznym.

Cel i przeznaczenie: poprawa wyglądu miejscowości oraz bezpieczeństwa mieszkańców. Należy przeprowadzić inwentaryzację obiektów i oszacować ich dokładną ilość /ok. 8/.

Termin realizacji: 2016-2022.

Koszt ogółem ok. 10.000 złotych

Źródła finansowania- środki mieszkańców.

3.7 Organizacja imprez kulturalnych, sportowych, integracyjnych.

Cel i przeznaczenie: integracja społeczna mieszkańców, aktywne i kulturalne spędzanie czasu wolnego, rozwój aktywności społecznej.

Termin realizacji: 2016-2022 /imprezy cykliczne: np.

* Rajdy rowerowe - 2 raz w roku

* Wycieczki krajoznawcze – 1 raz w roku – 7 imprez

* Imprezy kulturalne – integracyjne – 2 raz w roku – 7 imprez

Koszt ogółem : 21.000 złotych

Źródła finansowania- budżet gminy, środki zewnętrzne, fundusz sołecki,

3.8 Kultywowanie kultury kaszubskiej.

Cel i przeznaczenie: Kultywowanie języka i tradycji kaszubskich.

Termin realizacji: 2016-2022 rok.

Koszt ogółem- 7.000 złotych

Źródła finansowania: budżet gminy, inne środki.

3.9 Promowanie wielokulturowości.

Cel i przeznaczenie: Kultywowanie języka, obyczajów i kultury ukraińskiej, romskiej, niemieckiej i innej narodowości.

Termin realizacji- 2016-2022 rok,

Koszt ogółem- 6.000 złotych

Źródła finansowania- budżet gminy /fundusz sołecki/,inne środki.

3.10 Wspieranie organizacji pozarządowych , klubów sportowych, grup społecznych .

Cel i przeznaczenie: Współpraca z wszystkimi organizacjami, klubami i grupami, nawiązanie współpracy i wspólna organizacja imprez i spotkań.

Termin realizacji- 2016-2022 rok

Koszt ogółem- 10.000 złotych

Źródła finansowania- budżet gminy /fundusz sołecki/,inne środki.

7.Zgodność Planu Rozwoju Sołectwa z dokumentami strategicznymi dotyczącymi rozwoju obszarów wiejskich.

Cele określone w Planie Odnowy Sołectwa są komplementarne do następujących dokumentów planistycznych:

1) Na poziomie UE:

- Strategii Europa 2020 i Inicjatyw Flagowych.

2) Na poziomie krajowym:

- Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”
- Strategii Rozwoju Kraju 2020,
- Koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030
- 9 strategii zintegrowanych:
  - Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki
  - Strategii rozwoju kapitału ludzkiego
  - Strategii rozwoju transportu
  - Strategii Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
  - Strategii Sprawne państwo
  - Strategii rozwoju kapitału społecznego
  - Krajowej strategii rozwoju regionalnego – Regiony Miasta Obszary wiejskie
  - Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa
  - Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP

3) Na poziomie regionalnym:

- Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Bytowskiego na lata 2015-2022
- Strategii Rozwoju Gminy Czarna Dąbrówka 2015-2022

Reasumując, opracowany plan rozwoju sołectwa jest zgodny z celami określonymi w dokumentach strategicznych Unii Europejskiej, kraju, regionu oraz gminy Czarna Dąbrówka.

8. Wdrażanie Planu Odnowy Sołectwa, monitorowanie i ewaluacja

Rada Sołectwa będzie odpowiedzialna nie tylko za opracowanie dokumentu, ale także za zarządzanie całym procesem wprowadzania planu w życie, ustalanie harmonogramu prac, kontakty z gminą i społecznością lokalną, innymi instytucjami zaangażowanymi w proces itp.

Organizacja wdrażania Planu Odnowy Sołectwa jako proces ciągły wymaga systematyczności i stwarza największą trudność, stąd też ważny jest podział obowiązków w grupie i cykliczne dobrze przygotowane spotkania robocze.

Postęp w realizacji Planu Odnowy Sołectwa będzie oceniana raz do roku na zebraniach wiejskich. W razie potrzeby przeprowadzać się będzie aktualizacje dokumentu.

Monitorowanie będzie procesem ciągłym, przez systematyczne zarządzanie i ocenę postępu prac przy realizacji określonych w planie zadań. Proces zmian będzie dokumentowany przez prowadzenie kroniki i wykonywanie zdjęć.

Ewaluacja dokonywana będzie przez ocenę realizacji założonych celów. Ocena ta dokonywana będzie za pomocą wskaźników w porównaniu do stanu wyjściowego.

Cele i działania określone do realizacji w ramach Planu Odnowy Sołectwa Czarna Dąbrówka są komplementarne z innymi celami i działaniami określonymi w przytoczonych dokumentach strategicznych na wszystkich poziomach.

Realizacja tych celów na poziomie lokalnym wpłynie na realizację celów strategicznych gminy, województwa i kraju.